

Hva er en gynekologisk undersøkelse?

Hvor får man gjort gynekologisk undersøkelse (GU)?

Du kan bli undersøkt hos din fastlege eller en annen allmennlege, hos en gynekolog, en jordmor eller en helsesykepleier på HFU.

Taushetsplikt

Hvis du vil være helt sikker på at besøket ditt faller inn under taushetsplikten, er det bare å spørre før undersøkelsen gjennomføres.

Alle som jobber i helsevesenet, har taushetsplikt, bortsett fra i spesielle tilfeller. Det betyr at de ikke kan fortelle foreldrene dine eller noen andre om du har hatt en GU.

Hvordan oppleves en gynekologisk undersøkelse

- Det kan oppleves rart å ligge på gynekologbenken mens noen ser på og berører ens kjønn. Du kan tenke på at den personen som undersøker deg, er vant til å se på mange underliv hver eneste dag.
- En undersøkelse skal ikke gjøre vondt, men det kan føles litt rart første gang.
- Hvis det skal tas en prøve i forbindelse med undersøkelsen, for eksempel for sykdommer, gjøres det vanligvis med en bomullspinne i skjeden. Selve prøvetakingen gjør ikke vondt.
- Hvis du er nervøs eller hvis noe føles feil eller vondt, så si fra til den som gjør undersøkelsen.
- Du kan når som helst avbryte undersøkelsen eller be om en pause.

Hvordan gjennomføres en gynekologisk undersøkelse?

Først blir du informert om hvorfor det er viktig å blir undersøkt.

Du får spørsmål om underliv ditt, om du har plager eller om du har blitt undersøkt før.

Du bør også bli spurt om det er noe du synes bør bli tatt hensyn til under undersøkelsen. Hvis du ikke blir spurt, er det bra hvis du selv sier i fra hvis du er nervøs.

Videre forteller personen som gjør undersøkelsen hvordan den gjennomføres.

Undersøkelsen gjennomføres ofte av en lege, en jordmor eller en helsesykepleier. Når du er klar skal du kle av deg på underkroppen.

Hvis du har på en kjole eller en lang skjorte, føles det ofte ikke så nakent å bli undersøkt. Du kan også be om å få et håndkle eller et teppe over deg.

På gynekologbenken ligger eller sitter du med beina i to benstøtter.

Den som undersøker, sitter på en stol mellom støttene og justerer en lampe mellom beina dine for å kunne se.

Du kan evt. be om å få et speil hvis du gjerne vil følge med hva som blir gjort og hvordan du ser ut inni deg.

I løpet av undersøkelsen blir du fortalt hva som skjer og hva som blir gjort. Først ser man på området utenfor skjeden, på de ytre og indre kjønnslepper, på skjedeåpningen og området mellom skjedeåpningen og endetarmsåpningen.

Til den første delen

...av undersøkelse brukes et spekel – i plast eller metal, for å kunne se inn i skjeden. Du kan be om å få se spekelet for undersøkelsen.

Den som undersøker deg, spør om du er klar til å få spekelet inn i skjeden, og så undersøkes livmorhalsen og skjedeveggen.

Den andre delen

... av undersøkelsen gjøres ved at undersøkeren legger en hånd på magen din og har en eller to fingre i skjeden din - alltid med hanske på, for å kjenne på livmoren og eggstokkene dine.

Når du er ferdig, er det godt å sette seg opp på kanten av gynekologbenken før du reiser deg. Hvis du har vært veldig nervøs, kan du risikere å føle deg litt svimmel og ustø.

Du kan også bli undersøkt selv om du har menstruasjon. Undersøkelsen tar normalt ikke mer enn 10 minutt.

Hvis du har blitt utsatt for vold eller misbruk

Hvis du har blitt utsatt for seksuelt misbruk, eller har hatt sex på en måte som ikke er i orden - bør du så raskt som mulig undersøkes for skader i underlivet.

Du kan dra på legevakten. Noen steder er det egne sentre for personer som er blitt voldtatt.

Når du undersøkes raskt etter en voldtekt er det en større sjanse for at den eller de som har begått overgrep, blir siktet og dømt.

Selv om du ikke er undersøkt etter et overgrep, er det viktig å be om hjelp. Dette er en opplevelse du ikke skal være alene om og det finnes hjelp å få, og noen du kan snakke med.

Husk at du alltid kan snakke med legen din eller annet helsepersonell om du har blitt utsatt for overgrep. Flere steder i landet er det opprettet overgrepsmottak du kan oppsøke etter et overgrep.

Denne brosjyren er til deg som skal ha din første gynekologiske undersøkelse (GU), eller til deg som er lurer på hva som skjer på en slik undersøkelse.

Hva er en gynekologisk undersøkelse (GU)?

- En GU er en undersøkelse av underlivet.
- Alle kan gå til lege, gynekolog, jordmor eller helsesykepleier på HFU for å bli undersøkt, selv om du ikke har hatt samleie eller om du er omskåret.
- Ingen kan se om du har blitt undersøkt, og en GU påvirker ikke åpningen til skjeden.
- Personen som gjør undersøkelsen kan ikke se om du har hatt noe inni skjeden.
- Du kan ta med én du kjenner når du skal undersøkes.

Hvorfor gjør man en gynekologisk undersøkelse (GU)?

- Hvis du lurer på om alt er i orden i underlivet.
- Hvis du har problemer med kløe, svie, irritasjon, lukt, smerter eller endringer i skjeden med f.eks. utflod.
- Hvis du har vondt når du har menstruasjon eller blør mye.
- Hvis det gjør vondt når du har samleie.
- Hvis du vil bli testet for kjønnsykdommer.
- Hvis du skal ha en spiral.
- Hvis du skal ta en celleprøve for å sjekke om det er celleforandringer. Celleforandringer kan være et tidlig forstadium til livmorhalskreft.

Selv om alle i Norge blir tilbudt HPV-vaksine når de er 12, vil du bli tilbudt en forebyggende GU og en celleprøvetaking hvert tredje år fra du har fylt 25 år.

Visste du:

- At skjedeinngangen ser forskjellig ut fra person til person og det er derfor **INGEN** som kan se om du har hatt noe inni skjeden.
- At du ikke kan se på skjedeinngangen om du har hatt sex eller ikke.
- At det er en liten fold/skjedekrans rundt åpningen som gjør inngangen til skjeden elastisk.
- At du kanskje har hørt om jomfruhinnen, men det **FINNES INGEN HINNE!**

*Utarbeidet av jordmor,
par- og psykoterapeut og
klinisk seksolog Gabriela
Rehfeld.*

*Forsket på av overlege
Morten Lebech.*

*Med støtte fra
Bayer Danmark.*

Oversatt av privatpraktiserende gynekolog Inger Øverlie.